

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj

Številka: 320-01-7/2020/8 EPA 1293-VIII

Ljubljana, 9. 9. 2020

Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je, na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05-uradno prečiščeno besedilo, 95/09 - odl. US in 21/13 - ZFDO-F in 81/18-odl. US) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15 in 55/20) sprejela naslednje

M N E N J E

k Predlogu zakona o učinkoviti rabi energije (ZURE) – druga obravnava

Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je na 50. seji 7. septembra 2020 obravnavala Predlog zakona o učinkoviti rabi energije (v nadaljevanju: predlog zakona), ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila Vlada. V okviru obravnave je bila seznanjena tudi s pisnimi pripombami oz. mnenji Skupnosti občin Slovenije, Združenja občin Slovenije, Občine Sevnica in Petrol, d.d.

Komisija **podpira** predloga zakona.

Področje energetike (energetska učinkovitost, energetska politika, trg z električno energijo, trg z zemeljskim plinom, oskrba s toploto, OVE, delovanje Agencije za energijo, energetska infrastruktura, inšpekcijski nadzor) je trenutno zajeto v Energetskem zakonu (EZ-1), ki je preobsežen in sledi različnim EU direktivam in uredbam. Ker so področja notranjega trga EU, učinkovite rabe energije (URE) in OVE deležna številnih sprememb EU zakonodaje, je potrebna pogosta sprememba nacionalne zakonodaje, ki povzroča nepreglednost zakonodaje za uporabnike. Vlada se je zato odločila urediti posamezna področja energetike z ločenimi zakoni, saj bo tako struktura zakonodaje preglednejša in bo omogočala hitrejše vsakoletno usklajevanje nacionalne zakonodaje z EU predpisi. Prvi nov zakonodajni predlog je Predlog zakona o učinkoviti rabi energije, ki je vezan na čimprejšnji prenos Direktive 2018/844/EU o energetske učinkovitosti stavb in Direktive 2018/2002/EU o energetske učinkovitosti, saj se je rok za prenos obeh že iztekel.

V predlog zakona se prenaša večina zakonskih rešitev s področja URE, ki jih ureja veljavni Energetski zakon (EZ-1), nekatere določbe so jasnejše in nadgrajene, poleg tega se prenašajo zahteve prej navedenih direktiv, ki v primerjavi s predhodno ureditvijo določata ambicioznejše cilje za doseganje energetske učinkovitosti na ravni EU in nadgrajujeta veljavni pravni okvir ukrepov za doseganje teh ciljev. Prvenstveno so cilji vezani na razogljičenje gospodarstva in se podaljšujejo iz 2020 na 2030. Med drugim se dopolnjujejo zahteve iz Direktive o energetske učinkovitosti stavb glede vsebine Dolgoročne strategije prenove stavb, bolj jasne so določbe o merjenju porabe energije in informacijah o obračunih (določbe so razdeljene posebej za merjenje porabe zemeljskega plina in posebej za merjenje porabe ogrevanja, hlajenja in sanitarne tople vode). Dopolnjujejo se obveznosti iz Direktive o energetske učinkovitosti glede delitve stroškov v večstanovanjskih stavbah (delilniki - daljinsko odčitavanje), delno se urejajo polnilna mesta za električna vozila za stavbe, medtem ko bodo ostala vprašanja v zvezi z električnimi polnilnicami urejena v drugem zakonu. Ureditev prihrankov energije pri

končnih odjemalcih se ohranja in podaljšuje do leta 2030, pri čemer je na novo postavljena meja 100 MWh za dobavitelje trdnih goriv. Pri sistemu upravljanja z energijo v javnem sektorju se določajo naloge odgovorne osebe, uvaja se obveznost sistemov za avtomatizacijo in nadzor stavb, pri čemer se med tehnične stavbne sisteme dodajajo proizvodne naprave za električno energijo (predvsem gre za sončne elektrarne; lastniki stavb bodo morali dokumentirati vse spremembe na tehničnih stavbah, s čimer se omogoča potencialnim novim lastnikom vpogled v dejansko stanje). Predlog zakona je bil v enomesečni javni razpravi, v okviru katere so bile podane pripombe 47 deležnikov. Predlagatelj je pripombe deloma upošteval, če niso bile v nasprotju z domačim pravnim redom in pravnim redom EU ter predlaganimi zakonskimi rešitvami.

Komisija je bila seznanjena, da Agencija za energijo podpira predlog zakona in z vidika pogostega usklajevanja nacionalne zakonodaje z evropskim pravnim redom podpira tudi ločeno zakonsko ureditev različnih segmentov energetike.

Komisija se je seznanila s pripombami Skupnosti občin Slovenije, kjer opozarjajo, da jih predlagatelj ni povabil k sodelovanju pri pripravi predloga zakona, da bi lahko preverili odprta vprašanja. Komisija pričakuje, da bo predlagatelj zakona povabil k sodelovanju reprezentativna združenja občin pri pripravi prihodnjih sprememb zakonodaje s področja energetike, saj imajo posledice na delovanje slovenskih občin. Njihovo zgodnejše vključevanje v pripravo zakonskih predlogov namreč pripomore k oblikovanju bolj usklajenih in kvalitetnejših zakonskih rešitev.

Ob podpori predlogu zakona komisija izpostavlja opozorila reprezentativnih združenj občin, da predlog zakona v nekaterih delih prinaša dodatne finančne obremenitve, ki jih predlagatelj ni ocenil. Reprezentativni združenji občin med drugim izpostavljata 15. člen predloga zakona, ki določa, da bodo morale osebe javnega sektorja določiti osebo, ki bo odgovorna za upravljanje z energijo v stavbah oz. lahko za to nalogo pooblastijo zunanje strokovnjake. Ker velik del občin nima zaposlenih s tovrstnimi znanji, bodo primorane iskati zunanjega izvajalca, ki si ga marsikatera občina finančno ne more privoščiti. Pri tem se članom komisije postavlja vprašanje, ali gre v tem primeru za energetskega managerja, ki ga občine že poznajo in je z vidika trajnostnega energetskega razvoja občin pomemben in koristen akter, ali bodo morale zagotavljati dodatno osebo. V zvezi s temi opozorili je komisija dobila zagotovila, da predlog zakona ne prinaša večjih stroškov za občine, ki so na podlagi različnih mehanizmov, ki jih predlog zakona povzema iz EZ-1, deležne ugodnosti tudi preko Eko sklada. Pojasnjeno je bilo, da določba v 15. členu, da osebe javnega sektorja vzpostavijo sistem upravljanja z energijo, velja že danes, pri čemer v skladu z vladno uredbo zavezanci, tudi občine, poročajo podatke prek spletnega portala oz. v register podatkov, ki je povezan tudi s prostorskimi podatki in daje občinam vpogled v različne podatke energetske učinkovitosti v stavbah (npr. povprečen strošek ogrevanja v šolski zgradbi). Kot pojasnjuje predlagatelj zakona, ne gre enačiti sedanjih poročevalcev (po občinah so to različne osebe: npr. hišnik, oseba v računovodstvu) z osebami, ki so odgovorne za upravljanje z energijo v stavbi in jih predvideva predlog zakona. Slednji morajo imeti ustrezna znanja in jih občine lahko iščejo v okviru zunanjih izvajalcev, npr. v okviru sedaj delujočih lokalnih energetske organizacij oz. agencij, katerih ustanovitelji so občine. Po oceni predlagatelja zakona imenovanje odgovorne osebe ne predstavlja dodatne finančne obveznosti za občine.

V zvezi z izraženo dilemo Skupnosti občin Slovenije, ali predlog zakona daje občinam pravno podlago za izvajanje ukrepov na področju energetske učinkovitosti, predstavnik predlagatelja poudarja vsebino 5. člena predloga zakona, ki med drugim jasno določa, da država in občine pri sprejemanju politik in dokumentov upoštevata cilje s področja

energetske učinkovitosti ter v skladu s svojimi pristojnostmi spodbujata dejavnosti za povečanje energetske učinkovitosti. Občine so pri sprejemanju ukrepov s tega področja samostojne in zato ni ovir, da npr. s subvencijami občanom spodbujajo energetske učinkovitost.

Medtem ko je v skladu z Direktivo 2018/2002/EU določeno, da je treba na ravni EU doseči najmanj 32,5 % povečanje energetske učinkovitosti do leta 2023 (pri čemer države članice same določijo svoje nacionalne prispevke k doseganju skupnega ambicioznega cilja EU), pa je cilj Slovenije, da do leta 2030 izboljša energetske učinkovitost za vsaj 35 % glede na osnovni scenarij iz leta 2027. To pomeni, da si je Slovenija zadala bistveno zahtevnejši cilj od skupnega cilja EU. Komisija sicer pozdravlja ambicioznost pripravljavcev zakonodaje pri prehodu v nizkoogljično družbo, vendar se sprašuje, ali je cilj sploh dosegljiv, tudi glede na pretekle težave pri izpolnjevanju zadanih ciljev. Predstavnik predlagatelj zakona je pojasnil, da je ta cilj opredeljen v Nacionalnem energetske-podnebnem načrtu (NEPN). V skladu z EU direktivami na področju energetske učinkovitosti so morale države članice Evropski komisiji sporočiti nacionalne cilje, določene v NEPN, Evropska komisija pa je ocenjevala uresničevanje skupnega cilja EU in v primeru, da temu ni bilo tako, pozvala države članice, da korigirajo nacionalni cilj. Slovenija je ambiciozen cilj določila na podlagi analiz konzorcija pod vodstvom Inštituta Jožef Štefan z namenom, da prispeva k uresničevanju skupnega cilja EU. Kot izhaja iz analiz, so na področju OVE možnosti omejene (npr. tudi zaradi prostorskega umeščanja), medtem ko so potencialno večje možnosti doseganja ambiciozno postavljenih ciljev na področju energetske učinkovitosti.

Komisija je bila tudi seznanjena, da pripravljavec zakona v okviru enomesečne javne razprave ni bil seznanjen s pripombo Petrol, d.d., ki se nanaša na obveznost doseganja prihrankov energije. Medtem ko zdaj ta segment ureja vladna uredba, ki opredeljuje 0,75 % prihrankov energije za zavezance (izjema so zavezanci, ki dobavljajo tekoča goriva, za katere so določeni prihranki v višini 0,25 %), predlog zakona opredeljuje enotno višino prihranka za zavezance, tako da morajo dobavitelji energije v tekočem koledarskem letu z ukrepi URE doseči pri svojih odjemalcih prihranke v višini 0,8 % prodane energije v preteklem letu. To ne pomeni, da morajo dobavitelji vsako leto prodati za 0,8 % manj energentov, ampak morajo na terenu spodbujati odjemalce, da izvajajo ukrepe za zmanjšanje porabe energije za toliko, kolikor znaša 0,8 % v celotni količini dobavljene energije. Višji prihranek energije izhaja iz 7. člena Direktive o energetske učinkovitosti, ki opredeljuje sistem obvezne energetske učinkovitosti.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Bojan Režun.

Sekretarka
Meta Štembal, l.r.

Predsednik
Dušan Strnad, l.r.